

מה הוא גיליון מידע על סיכונים תעסוקתיים?

גיליון מידע זה הוא אחד מתוך סידרה של גיליונות מידע בינלאומיים המתייחסים לסיכונים תעסוקתיים במקצועות שונים. הוא מיועד לכל אלה הקשורים מקצועית בשמירת הבטיחות והבריאות בעבודה: רופאים ואחיות תעסוקתיים, גיהותנים, ממוני וקציני בטיחות, מפקחי עבודה, נציגי עובדים, ועובדים מיומנים אחרים.

גיליון מידע זה מפרט, בסדר תקני מוגדר, את הסיכונים השונים אשר עובד מעבדת חיות עלול להיות חשוף אליהם במהלך עבודתו הרגילה. גיליון מידע זה אינו מיועד לספק עצות אלא מהווה מקור מידע בלבד. הידע אודות מה שגורם לפציעות ולמחלות תעסוקתיות מאפשר לתכנן וליישם אמצעי מגן מתאימים כנגד סיכונים אלה.

גיליון מידע זה מכיל ארבעה עמודים:

בעמוד הראשון מצוי מידע על הסיכונים המשמעותיים ביותר לגבי עבודתו של עובד מעבדת חיות. העמודים 2 ו-3 מכילים מידע מפורט ושיטתי יותר בנוגע לסוגים השונים של הסיכונים, לעתים ביחד עם הצעות לגבי אופן מניעתם (הם מסומנים כ- ❶ וכו' וההסבר להם ניתן בסוף עמוד 3). עמוד 4 מיועד עבור מידע ספציפי, שהוא בעל ערך במיוחד עבור מומחים בתחום הבטיחות והגהות, והוא כולל את תיאור המקצוע, פירוט המטלות של העובד, הערות, מראי-מקום, וכדומה.

מי הוא עובד מעבדת חיות?

עובד מיומן אשר מגדל, מאכיל ומשקה חיות מעבדה, מנקה ומחטא את בעלי החיים ואת כלוביהם, נותן להם את התרופות והטיפוליים הבריאותיים הדרושים, ועוקב אחר בעלי החיים לגבי התנהגות, פציעה או מחלה; עשוי, בעת הצורך ולפי הוראת הממונים, להתבקש להמית בעלי חיים.

מה הם הסיכונים העיקריים של עיסוק זה?

- חשיפה למיקרואורגניזמים פתוגניים מבעלי חיים חולים או נגועים
- סכנות אסתמה (גנחת) ואלרגיות אחרות כתוצאה מחשיפה לחומרים שמקורם בבעלי חיים
- סכנות בריאות כתוצאה מחשיפה לחומרים בלתי מוכרים שמשתמשים בהם במחקרי החיות
- כוויות עוריות ממשטחים חמים, מים רותחים, או קיטור לווהט מאוטוקלאבים
- חתכים ודקירות ממחטי מזרק, מכלים חדים, מקצוות של שברי זכוכית, וכדומה
- שריטות, נשיכות ועקיצות הנגרמות ע"י חיות המעבדה
- חשיפה לכימיקלים מסוכנים המצויים בתמיסות ניקוי, תרופות, נוזלי חיטוי ועיקור, חומרי הרדמה, וכו'
- עייפות רגליות כתוצאה מעמידה ממושכת
- אלימות (כולל מילולית) מצד פעילי זכויות בעלי החיים
- מכות חשמל מצידוד חשמלי לקוי או המופעל שלא כראוי.

סיכונים תעסוקתיים

סיכוני תאונות

1

מכות חשמל מצידוד חשמלי לקוי או המופעל שלא כראוי
דקירות ממחטים של מזרקים
חתכים ודקירות הנגרמים ע"י כלים או קצוות חדים של מכשירים
כוויות עוריות ממשטחים חמים, מים רותחים, או קיטור לוחט מאוטוקלאבים
התלקחות של ממיסים המצויים בתמיסות ניקוי
החלקות, התנגשויות ונפילות על רצפות רטובות
התלקחות או התפוצצות של תערובות נפוצות של אבק מזון המרחף באוויר

סיכונים פיזיקליים

2

חשיפה לקרינה מיננת ממכונות רנטגן או מרדיואיזוטופים המשמשים למחקר בבעלי החיים
חשיפה לרעש שמקורו בעלי החיים, ציוד ניקוי הרצפות, מערכות אוורור ומדחסים, וכו'
חשיפה לאור אולטרא סגול המשמש לחיטוי
מעמס סביבתי הנובע משינויים תכופים של טמפרטורה או לחות, כאשר נכנסים או יוצאים מתוך אזור ממוזג או מחדרי קור

סיכונים כימיים

3

דרמטוזות כתוצאה מחשיפה לכימיקלים, כמו דטרגנטים, חומרים אנטי ספטיים, תרופות, וכו'
נשימת אדי ממיסים יכולה לגרום להשפעות על מערכת האף ועל הרקמות הריריות, לגירוי של העור, לאסתמה ולגירוי אפשרי של הסינוסים

3

שימוש בכפפות לאטקס או מגע עם מוצרי גומי אחרים עלול לגרום לאלרגיה של לאטקס

4

חשיפה לחומרים לא מוכרים, היכולים להיות רעילים או מסרטנים (או מוטגניים, טרטוגניים, וכו') אשר משמשים למחקר בבעלי החיים, ועלולים להכיל סמים ניאופלסטיים, רעלים, תמציות של צמחי ארס, וכו'
חשיפה לכימיקלים המשמשים להדברת מזיקים

סיכונים ביולוגיים

5

זיהומים כתוצאה ממגע עם בעלי חיים חולים או נושאי טפילים פתוגניים, עם נזלי הגוף או הפרשות שלהם אסתמה (גנחת) ואלרגיות אחרות כתוצאה מחשיפה לאבק בעלי חיים, קשקשים, שיער, נזלי-גוף, והפרשות חשיפה לעבשים, טוקסינים וכדומה, המצויים בתוך מזון בעלי החיים סכנות הנובעות מנוכחותם של חרקים, מכרסמים, נחשים וכו', הנמשכים למקום כתוצאה מנוכחות בעלי החיים ומזונם - עקיצות, נשיכות, חשיפה לזואנוזות (מחלות המועברות ע"י בעלי חיים) וכו' זיהומים ספטיים של פצעים חשיפה למיקרואורגניזמים המהווים סיכון פוטנציאלי - בקטריות, ווירוסים, וכו', שמשתמשים בהם במחקרי בעלי החיים

בעיות ארגונומיות, פסיכולוגיות וחברתיות

בעיות שריר-שלד (במיוחד של הרגליים והברכיים) כתוצאה מעבודה ממושכת בתנחות של עמידה וישיבה חשיפה לאלימות מצידם של פעילי זכויות בעלי החיים סכנה של התמכרות לסמים, המוגברת עקב הזמינות הגבוהה של השגת תרופות וכימיקלים חשיפה לריחות מטרידים ולפסולות והפרשות של בעלי חיים שיש להן פוטנציאל מפגע.

רשימת אמצעי המניעה

- 1 וודא כי כל הציוד החשמלי עונה על תקני הבטיחות החשמליים הרלבנטיים; אל תנסה לבצע בעצמך תיקון כל שהוא של ציוד חשמלי; קרא תמיד לטכנאי מוסמך לפתרון הבעיות
- 2 אל תחשוף את העיניים לקרינת UV
- 3 השתמש בכפפות חד-פעמיות ובלתי מאובקות, למניעת אלרגיה
- 4 התייעץ במומחה בטיחות וציית להוראות הבטיחות, במיוחד כאשר עובדים עם חיות שנחשפו לחומר כימי או תרכובת חדשים
- 5 הימנע מעישון, אכילה ושתייה במקום העבודה.

מידע מקצועי נוסף

שמות נרדפים (חליפיים)

מגדל חיות; מטפל בבעלי חיים; עובד חדר חיות; שרת בעלי חיים.

הגדרה ו/או תאור העיסוק

מבצע אחת או יותר ממטלות הטיפול בבעלי חיים, כדוגמת עכברים, קנריות, חזירי ים, כלבים וקופים, במבנים כדוגמת בתי חולים ומעבדות: מאכיל ומשקה את בעלי החיים בהתאם למתוכנן. מנקה ומחטא את הכלובים, ומעקב את הצידוד המעבדתי ואת כלי הניטוח. בודק את החיות כדי לגלות סימני מחלה ומטפל בהן בהתאם להנחיות. מעביר את החיות ממקום למקום. מכונן את מנגנוני הבקרה כדי לווסת את הטמפרטורה והלחות של חדר החיות. מנהל רישום של נתונים בהתאם להוראות שהוא מקבל, כמו ספר יוחסין, הרכב המזון, משקל, תרופות, צריכת המזון ומספר הרישוי. מרדים, מזריק, מגלח, רוחץ, גוזר ציפורניים, ומספר את החיות. מתקן כלובים (לפי DOT).

תעסוקות דומות ו/או ספציפיות

מגדל כלבים; מגדל עופות וציפורים; ספר בעלי חיים; עובד בריכת דגים; עובד בחנות ממכר בעלי חיים; עובד מכלאת בעלי חיים.

מטלות

אחסון; איסוף וריכוז (חיות; פסולת,...); בידוד; בדיקה (חיות); בחירה (פריטים לריבוי, וכו'); בידוד; גידול; גילוח; דיווח; האכלה; הברשה; הדברה (מזיקים); הדגמה; הדגרה; הובלה; הזרעה; הזרקה; החלפת מצעים; הטענה; הכנה; המתה (חיות - בהתאם להנחיות); העברה (בע"ח); העמסה; הפצה; הפרדה (בין בע"ח); הצטיידות; הרדמה; הרטבה; השקיה; זיהוי; זיווג; חבישה; חידוש (מלאי, וכו'); חיטוי; חיסון; חישוב; חקירה; טיפוח; טיפול; טעינה ופריקה; לכידה; מדידה; מיון; מילוי (מכלים, וכו'); מינון; מסירה (חיות); מעקב; מתן (תרופות); נהיגה; ניהול; ניקוי; נתינה (תרופות); סיוע (לוטרינר); סילוק פסולת; סימון; סירוס; סרוק; עיקור; עישון (להדברת מזיקים); ערבוב והכנת תערובות; פיקוח; פשיטה (עורות); צפייה; קעקוע; קרצוף; קנייה (כלובים, אביזרים, מזון,...); קשירה; רחיצה; ריבוי; ריסון; ריסוס; רישום; רכישת; שינוע; שליחה; שמירה; שקילה; תחזוקה; תיוג; תיקון (כלובים, וכו'); תספורת

ציוד עיקרי הנמצא בשימוש

כלובים ומתקני ריסון לבעלי חיים; כלי תספורת; כפפות; כפפות מגן; מאזני שקילה; מברשות; מגשים; מזרקים ומחטים; מטאטאים; מכלי מזון; מכלי סילוק פסולת רגילה ו/או מסוכנת; מסכות פנים-מלאים או מגיני פנים; מספריים; סכינים ואזמלים; מריצות; מרססים; מתקני הרמה; נעלי ומגפי מגן; ציוד אולטרא-סוני; ציוד חיטוי ועיקור; ציוד להגנת העיניים - לשימוש חד או רב-פעמי (לדוגמה: סינורים, חלוקים, וכו'); ציוד להרדמה; ציוד לניקוי רצפות; ציוד תאורה; שואבי אבק; שקים לסילוק פסולת.

מקומות עבודה בהם העיסוק שכיח

חברות ומרכזי מחקר פרמצאוטי; מוסדות מחקר ביו רפואי ובתי חולים גדולים; מחלקות לחקר בעלי חיים (נקראות לעתים "חוות") באוניברסיטאות.

הערות

מקצוע זה הוא סוג מיוחד של טיפול בבעלי חיים, שיש בו כמה סיכונים מרכזיים הנובעים מן האופי והמיקום של העבודה; סוגים אחרים של מטפלי בעלי חיים כוללים את עובדי חוות הבקר, מגדלי כלבים ועובדי מכלאות חיות מחד, עוזרים לוטרינר, וכו'.

מראי מקום

National Institute of Occupational Safety and Health (NIOSH): *NIOSH Alert - Preventing Asthma in Animal Handlers*. Publication DHHS 97-116, NIOSH Publications, Cincinnati, Oh., 1998

Workforce New Jersey: *Animal Caretaker*. New Jersey Public Information Network' 1998

International Labor Office (ILO): *Encyclopaedia of Occupational Health and Safety*, 4th Ed., Geneva, ILO, 1998 (various pagination - see Index Keywords "Animal Handling" and "Laboratory Animals")